

Előadás a gyermekvédelmet érintő főbb változásokról és azok hatásairól

dr. Katonáné dr. Pehr Erika
egyetemi docens, a GYJCK vezetőségi tagja

A GYERMEKVÉDELMEKET ÉRINTŐ FŐBB VÁLTOZÁSOKRÓL ÉS AZOK HATÁSAIRÓL

dr. Katonáné dr. Pehr Erika
c. egyetemi docens PTE-ÁJK

*UNICEF Magyarország konferenciája
Budapest, 2024. október 11.*

A GYERMEKVÉDELEM TÖRTÉNELMILEG változó jelenség, önálló diszciplína
(*multidiszciplinaritás*).

- ✓ **első időszak** → **reziduális jellegű** szociálpolitika valósult meg.
- ✓ **a második szakasz** → a **prevenció** erősödött meg,
- ✓ **harmadiki időszak** → felismerték a modern társadalomban a **szülőket segíteni kell!**

GYERMEKJOGI EGYEZMÉNY értékei és elvei alapján épül fel a magyar rendszer is → a gyermek legfőbb érdekében biztosítja:

- gyermek saját családjában való nevelkedésének jogát (*18. cikk*),
- gyermek különleges védelmét a veszélyeztetettség, bántalmazás és elhanyagolás ellen (*19. cikk*),
- gyermeket megillető helyettesítő védelmet,
- gyermek elhelyezésének időszakos felülvizsgálatát (*20. cikk*).

(*helyettesítő védelem: 12. év alatti gyermekek befogadó szülői elhelyezése; felülvizsgálat az első két évben félévente, 3 év után évente, de 9 év feletti gyermek esetén három év után két évente*).

A GYERMEKJOGI EGYEZMÉNY VILÁGKÉPE → minden gyermek megkülönböztetés nélkül, védelemben nőhet fel, ahol tisztelik a véleményét, részt vehet az őket érintő ügyekben → **az ő legfőbb érdeke az elsődleges szempont.**

Megváltoztatta a gyermekekkel kapcsolatos gondolkodásmódot →

A GYERMEKJOGI SZEMÉLET rendszeres alkalmazása/érvényesülése

- ✓ elősegíti a gyermeki jogok érvényesülését, gyermekjogi előírásokat/elveket alkalmaz,
- ✓ erősíti a gyermekek jogalanyi képességeit saját jogaik érvényesítésében,
- ✓ erősíti a felelős személyek képességeit kötelességeik tekintetében,

DE a kiskorú gyermek tapasztalatlan/kiszolgáltatott → védelmében nélkülözhetetlen a **közhatalom korszerű és megfelelő működése is.**

(jogvédelmi eszközök biztosítása: pl. ombudsman, gyermekjogi képviselő, gyermekvédelmi gyám, panasz eljárás stb.).

VÁLTOZÁS 2024-ben, a gyermek kötelessége tekintetében

- **véleménynyilvánítás szabadságához** való jogának gyakorlása során – ideértve, ha az internet- vagy médiaszolgáltatás igénybevételével történik – **tiszteletben tartsa a többi gyermek emberi méltóságát.**

A JOGSZABÁLYI VÁLTOZÁSOK nem a rendszer egészét érintették → **NEM** tárták fel a működést gátló okokat, **NEM** elemezték és **NEM** értékelték azokat. **Gyermekjogi hatásvizsgálatok és Gyermekközpontú költségvetés indokoltsága.**

- ❑ Alaptörvény tizenharmadik módosítása (*kegyelem*)
- ❑ 2024. évi XXIX. törvény az állam működését érintő egyes törvények módosításáról
- ❑ 2024. évi XXX. törvény a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról
- ❑ 191/2024. (VII. 8.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi intézményben foglalkoztatott személyek pszichológiai alkalmassági vizsgálatáról
- ❑ 193/2024. (VII. 8.) Korm. rendelet egyes kormányrendeleteknek a gyermekek védelme érdekében szükséges módosításáról
- ❑ 194/2024. (VII. 8.) Korm. rendelet egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- ❑ 30/2024. (VII. 23.) BM rendelete egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról.

SZAKMAI PROTOKOLLOK

- ❑ A család- és **gyermekjóléti szolgáltatás** által működtetett **ÉSZLELŐ- ÉS JELZŐRENDSZER** működésének és működtetésének szabályairól szóló módszertani Útmutató (3. átdolgozás → hatályos 2024. 03.15-től)
- ❑ Protokoll a család- és **gyermekjóléti szolgáltatás** által működtetett **ÉSZLELŐ- ÉS JELZŐRENDSZER** folyamatairól (3. átdolgozás → hatályos 2024.03.15-től)
- ❑ A **gyermekvédelmi szakellátást** nyújtó intézményekben, nevelőszülői hálózatokban és a javítóintézetekben ellátott gyermekek és fiatal felnőttek **BÁNTALMAZÁSI eseteinek** kivizsgálására és kezelésére vonatkozó intézményi, fenntartói és ágazati módszertan (3. átdolgozás → hatályos 2024.09.20.)
- ❑ KÉSZÜL a gyermekek **ÁTMENETI GONDOZÁSÁNAK** módszertana.

GYERMEKVÉDELMI TÜKÖR

A **KORMÁNYOK JELENTÉSEIT** az ENSZ Gyermek Jogainak Bizottsága vizsgálja és ajánlásokat tesz :

A Magyar Kormány 1. Időszakos Jelentése (1996.); 2. Időszakos Jelentése (2003.) 3.-4.-5. Időszakos Jelentése (2014.) 6. Időszakos Jelentése (2019.)

<https://gyermekjogiegyezmeny.hu/wp-content/uploads/2020/10/crc-c-hun-co-6-zaro-eszrevetelek-hun-wm.pdf>

Hetedik időszakos Kormányjelentés benyújtásának határideje: **2025. január 15-ig (terjedelme: 21.200 szó)**

CIVIL JELENTÉSEK: 2005-ben, 2012- ben és 2019-ben készültek Civil Jelentések (CSAGYI, Gyermekjogi Civil Koalíció)

Gyermek Jelentések: „FIGYELJETEK RÁNK! - a gyermekjogok helyzete Magyarországon 2006-2012”; 2019. Gyermekjelentés „Te hogy látod?”).

ELVÁRÁS:

- Jelentéseket minél szélesebb körben bárki által **hozzáférhetővé kell tenni.**
- Bizottság javaslatait, észrevételeit is elérhetővé kell tenni a civil szervezetek, ifjúsági csoportok és a gyermekek számára → CÉL: **párbeszédet váltsanak ki** az Egyezmény alkalmazásával/ellenőrzésével kapcsolatban.

VÁLTOZTATÁS lehetséges irányai:

☐ **Gyermekjogi Bizottság ajánlásai**

☐ **Gyermekjogi Civil Koalíció** 12/40 pontos javasla

<https://gyermekjogicivilkoalicio.hu/aktualis/mit-kivan-a-magyar-gyermekvedelem-javaslatcsomag/>

☐ **Szükséges egy INTEGRÁLT** gyermekjóléti, gyermekvédelmi rendszer kialakítása (*EU 10 alapelve*)

☐ **Holisztikus megközelítés: EU GYERMEKJOGI STRATÉGIA és GYERMEKGARANCIA PROGRAM**

A gyermekjóléti alapellátás sajátosságai

A GYERMEKNEK JOGA → **alapellátásban segítséget kapjon** a saját családjában történő nevelkedéséhez, fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez, bántalmazással és elhanyagolással szembeni védelemhez, a kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatti kiemelés tilalmához.

A gyermekjóléti alapellátás HOZZÁJÁRUL a gyermek:

- ❑ fejlődésének, jólétének, a **családban történő nevelésének** elősegítéséhez,
- ❑ **veszélyeztetettség** megelőzéséhez ,
- ❑ kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez,
- ❑ gyermek családjából történő **kiemelésének** a megelőzéséhez
- ❑ **hátrányos és halmozottan hátrányos** helyzetének feltárásához,
- ❑ **szocializációs hátrányának** csökkentésével annak leküzdéséhez.

FORMÁI: pénzübeli, természetbeni, személyes gondoskodást nyújtó ellátások.

Az alapellátások nem feltétlenül igénylik a gyermekek veszélyeztetettségét (*pl. napközbeni ellátás*).

A települési önkormányzat által ellátandó feladat → lehetőség szerint a jogosult **lakóhelyéhez legközelebb eső** ellátást nyújtó intézményben (személynél) kell biztosítani → **a gyakorlat ettől eltér!**

Veszélyeztetettség- hátrányos helyzet

❑ A gyermekvédelem egyik alapkérdése → milyen helyzetek tartoznak a hatáskörébe. A **gyermekvédelemre tartozó problémák körét sajátos megnevezés → a VESZÉLYEZTETETTSÉG jelöli. FOGALMA:** veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult - állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

KÉRDÉS: a gyerek **hogyan szocializálódik?**

SZŰKEBB FOGALOM a fizikai, érzelmi, szexuális bántalmazás és/vagy elhanyagolás → a gyermek veszélyeztetettsége e nélkül is megvalósulhat (*egységes módszertan alapján történő kivizsgálása, kezelés*)

❑ A veszélyeztetettség a gyermek védelmében történő **beavatkozás „ÉRTÉKMÉRŐJE”** arra ad választ → **hol a határa a család intim szférájának**, mikortól van joga az államnak a gyermek érdekében **a magánjogi jogviszonyt** – akár csak átmenetileg is – korlátozni, szüneteltetni, megszüntetni és helyébe a gyermek jogainak és érdekének biztosítása céljából **gyermekvédelmi jogviszonyt** létrehozni (*gyermekvédelmi probléma*).

❑ **HÁTRÁNYOS HELYZET:** a konkrét társadalmi-gazdasági helyzethez igazodva, a környezethez alkalmazkodva → **relatív, változó kategória**. Olyan társadalmi helyzetet jelent → valaki máshoz képest (relatív) elmarad valamiben (*lakáskörülmények, kereset, foglalkozás*), vagyis hátrányos a helyzet).

KÉRDÉS: a gyerek **milyen körülmények között szocializálódik.**

Veszélyeztetett gyermekek száma (FORRÁS:KSH)

	2007.	2012.	2015.	2017.	2020.	2023.
Számuk Ebből:	204.449	190.564	135.890*	172.808	162.985	165.666
Környezeti	48.823	50.869	84.885	115.598	114.371	128.134
Anyagi	105.016	81.963	18.796**	14.754	10.960.	12.254
Egészségi	8.464	6.781	7.651	9.698	7. 853	12.372
Magatartási ***	42.146	50.951	24.558.	32.758	29.801	12.903

*2013 óta a gyermekjóléti szolgálat az adatszolgáltató (gondozásában, tanácsadásában részesültek, vagy információ érkezett velük kapcsolatban (pl. jegyzőtől)

**Vizsgálni kell, hogy az anyagi okot a kifizetett segély megszünteti/csökkenti-e, ha nem orvosolja, akkor kell a gyermeket itt szerepeltetni. Családra vonatkozó adat. (Forrás: OSAP Útmutató)

*** MAGATARTÁSI OK: gyermeknél általában a korábban kialakult veszélyeztetettség következtében agresszivitás, bűnözés, szorongás, csavargás, pszichés problémák, aktív szerek használata.

Elhanyagolt és bántalmazott gyerekek száma (forrás: KSH)

Kezelt probléma	2010.	2014.	2017.	2020.	2022.*
Bántalmazás	9 368	7 494	6 542	7 355	12. 997
Ebből: fizikai	3187	2927	3235	3 499	5 083
lelki	5798	4113	2687	3 078	6 901
szexuális	383	454	620	778	1 013
Elhanyagolás	20.891	29.671	20.875	18.596	41.489
Ebből: fizikai	11 649	14 912	6 407	12.376	29.036
lelki	9242	14759	6 402	6 220	12.453
Összesen:	30.259	37.165	27.417	25.951	54.486
* Gyermekjóléti szolgálat/ központ együttes adatai a gyermekvédelem egész rendszerére vonatkozóan					

Új fogalom: kiemelt veszélyeztető ok (2024-ben)

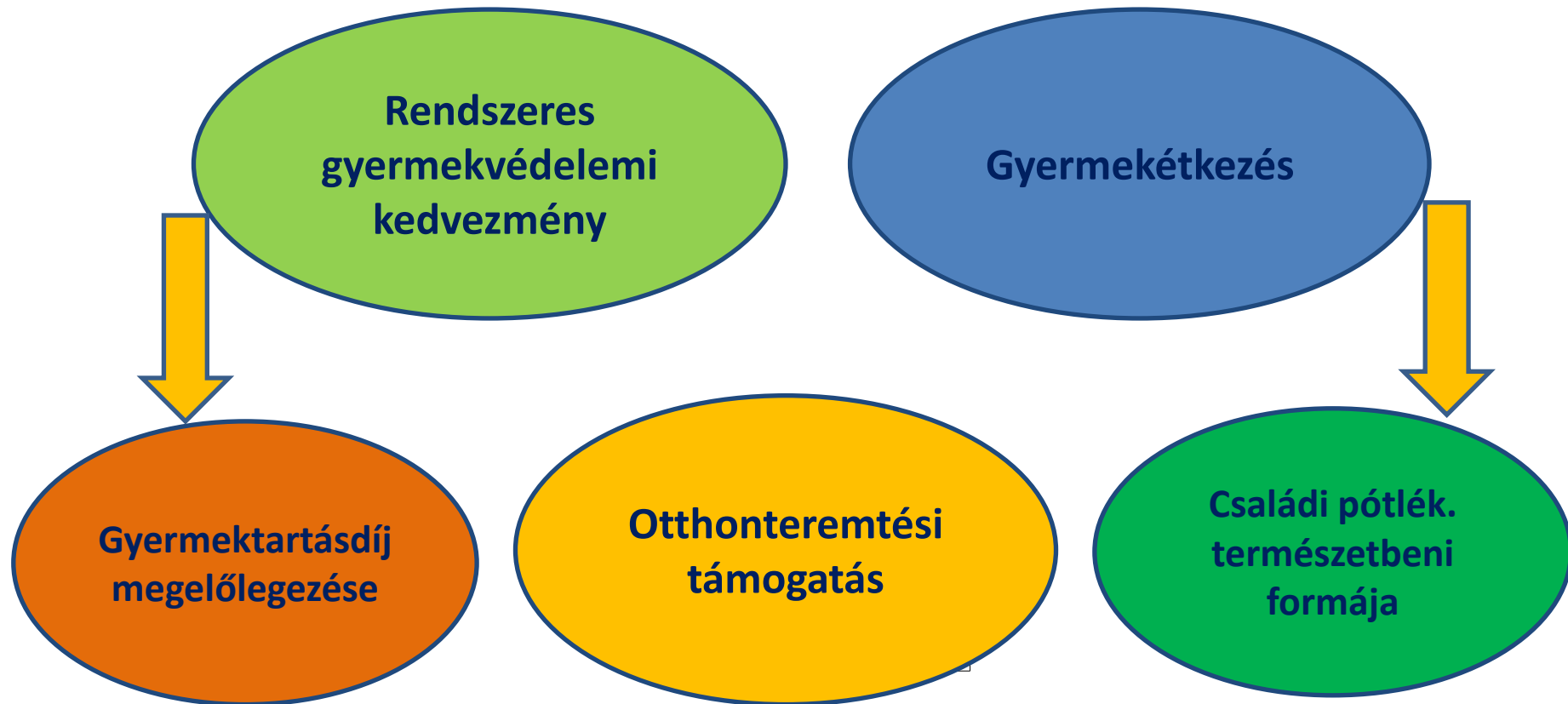
A GYERMEK

- **SZEXUÁLIS bántalmazására** utaló körülmények közül: a gyermek testnyílásainak **NEM baleseti** eredetű **sérülése**, a 14. életévét be nem töltött gyermek **várandóssága**, ha a gyermek vagy közeli 14. életévét betöltött személy által elkövetett **szexuális abúzusról** számol be,
- **FIZIKAI bántalmazására** utaló körülmények közül a **NEM baleseti** eredetű, az érintettek által elmondottakkal nem összeegyeztethető eredetű, **külső behatás** okozta súlyos sérülés, többszörös, különböző időben keletkezett, a gyógyulás különböző stádiumait mutató **sérülés**, többszörös **törések** egyidejű jelenléte,
- **SÚLYOS ELHANYAGOLÁSÁRA** utaló körülmények közül, ha a gyermek törvényes képviselője a Gyvt. szerint kifejezetten **megtagadja az együttműködést** az egészségügyi alapellátást nyújtóval, **kötelező védőoltás** beadásának megtagadása, a gyermek súlyos fokú **alultápláltsága**, a 3. életévét be nem töltött gyermek egészségét veszélyeztető **ellátatlansága**,
- által **megkísérelt ÖNGYILKOSSÁG**, ha a gyermek még nem részesül egészségügyi ellátásban, gyermekjóléti alapellátásban/gyermekvédelmi szakellátásban, illetve pszichés megsegítésben.

VÁLTOZÁS 2024-ben:

Btk. 209/A. §: kiemelt veszélyeztető helyzet jelzésének elmulasztása miatt → 3 napon belül jelzés, 3 napon belüli vizsgálat megkezdése. *(képzések, továbbképzések szükségessége)*

Pénzbeni és természetbeni ellátások

Gyerekszegénység

Az EU, OECD az UNICEF „GYERMEKJÓL-LÉTTTEL” foglalkozó jelentései az **anyagi jólét dimenziója mellett** beemelik → az oktatás, az egészség, életmódkockázat aspektusait stb. is.

A **társadalmi kirekesztődés több dimenzióból áll** → **relatív jövedelmi szegénység**, → **SÚLYOS ANYAGI ÉS SZOCIÁLIS DEPRIVÁCIÓ** (Eurostat) → **munkaszegénység** (munkaintenzitás).

TARTALMA:

❑ az egy főre jutó jövedelem(*transzferek után*) *kevesebb*, mint az ország **medián jövedelmének 60%-a**, (2022-ben lakosság 13%-a, a gyerekek 17,2% -a, a roma népesség 42.2%-a érintett)

❑ **13 ELEM KÖZÜL 7 HIÁNYZIK:** *váratlan kiadások fedezete, egy hetes nyaralás, lakbér-hitel-közüzemi számlák kifizetése, lakás fűtéséhez szükséges rezsi, két naponta hús/fehérje rendszeres fogyasztása, saját autó/furgon használata, elhasznált bútorok és ruhák cseréje, internet, két pár cipő, havi baráti találkozás, rendszeres szabadidős tevékenység, heti magára költség.* → **NÉLKÜLÖZÉS, MÉLYSZEGÉNYSÉG.**

2022-ban Magyarországon a lakosság több mint tizede (10,4 %) érintett a nélkülözésben (ez az előző évhez képest 1,3 százalékpont (100 ezer ember) emelkedést jelent. A **gyermekeknél 15,1%**, a **gyerekes családokban 12,5%**, DE a **három vagy több gyerekes családoknál már 17,5,%**. **A roma népesség körében a mérték 51%. Az EU átlag mértéke: 6,8%.**

❑ 18-59 éves családtagok az előző **egy évben ötödannyi időn át sem dolgoztak**, mint amennyit teljes munkaidőben lehetett volna

(2021-ben a lakosság 6.2%-a volt érintve, roma népesség körében 18,7 %-a)

RGYK, 1 évig járó kedvezmény - jövedelemhatár (forrás: KSH)

	Jövedelemhatár* /Ft.	Mértéke /hó*	Összege hó/Ft.	Gyereklétszám
2000.	100% (13.700)	20 %	3.070	786.346
2005.	100% (24.700)	22%	5.434	663.054
2006. (csp. emelés)	100% (25.800) 110% (28.380)	22%	5.000Ft./ 1x	444.760
2009.	125% (35.625) 135% (38.475)	22%	5.800Ft./ 2x	553.664
2016.	130% (37.050) 140% (39.900)	22%	5.800Ft./ 2x	388. 289
2022. 09.24.	180% (51.300) * 165% (47.025)	22%	6.000 Ft./ 2x HH.HHH 6.500 Ft./ 2x**	223.998
2024. 07.01.	245% (69.825) 225% (64.125)	22%	6.000 Ft./ 2x HH.HHH 6.500 Ft./ 2x**	195.971 (2023-ban)

*A szociális vetítési alap meghatározott %-a, és a **vagyoni helyzet** nem haladja meg az 570.000 Ft/fő vagy 1.995.000 Ft/fő
VÁLTOZÁS 2024-BEN : az árvajáradék NEM számít bele a jövedelembe.

** Alapösszeg/emelt összeg. Családba fogadó gyámnál 22% /hó kiegészítő p. ellátás és 8400 Ft pótlék/ 2x évente.

A GYERMEKTARTÁSDÍJ MEGELŐLEGEZÉSÉT bárki kérheti, jövedelemtől függetlenül, ha a törvényi feltételek fennállnak.

VÁLTOZÁS 2024-ben:

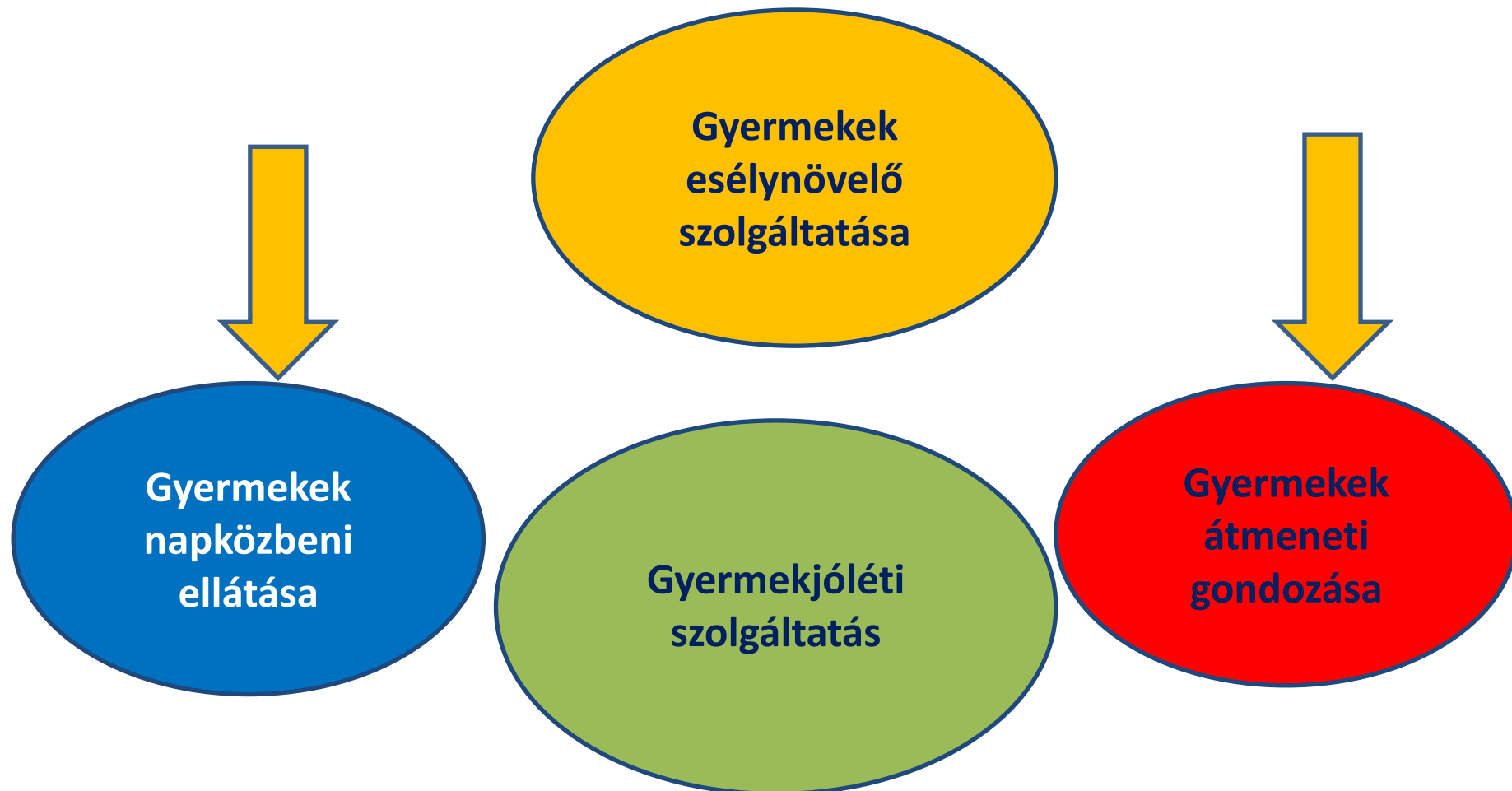
A megelőlegezett gyermektartásdíj összegét **évente - február 28.napjáig - felül kell vizsgálni és az infláció mértékével korrigált, MEGEMELT összeget** kell tovább folyósítani, a Gyvt.-ben a gyermektartásdíj megelőlegezett összege maximumára meghatározott korláton belül (*gyermekenként a minimálbér 30%-a, ez 2024-ben 80.000 Ft.*).

(2024-ben Minimálbér: 266.800, azaz nettó 177.422 Ft.

Garantált bérminimum: 326.000, azaz nettó 216.790 Ft.)

Évente mintegy 5500 gyermeket érint.

Gyermekjóléti alapellátás

Gyerekjóléti szolgáltatás (715 szolgálat, 203 központ)

- ❑ **TELEPÜLÉSI SZINTEN** → család és gyermekjóléti szolgálatok (2023-ban a megállapodással igénybe vevők száma: **170.858** – ami kevesebb, mint korábban): *4ezer fő/1 családsegítő szolgálat - 25 család/ 1fő. Foglalkoztatottak száma: 3.150 fő.*
- ❑ **JÁRÁSI SZINTÉN** → család és gyermekjóléti központok (2023-ban az esetmenedzseri szolgáltatást igénybe vevők száma 132.355, a szolgáltatást megállapodással igénybe vevők 231.651): *7 ezer fő/3 fő járási családsegítő – 50 család/1fő. Foglalkoztatottak száma: 3.271 fő.*

CENTRÁLIS szerepet kapott a központ (*speciális szolgáltatások, esetmenedzserek feladatköre*)

VÁLTOZÁS 2024-ben: HA bíróság által elrendelt KAPCSOLATÜGYELETI szolgáltatást a kötelezett/jogosult 6 hónapon keresztül nem veszi igénybe/nem is menti ki magát a szolgáltatás **felfüggeszthető (értesítési kötelezettség mellett)**). Ismételten kezdeményezni kell a jogosultnak/kötelezettnek.

Gyermekjóléti szolgálatok ORSZÁGOS LEFEDETTSÉGE 99%, DE a szolgáltatásokhoz a települések mindössze **ötödén** (672 helyen) **lehetett hozzáférni**. A települések többségén **csak heti egy-két napon** volt elérhető a szakember, máshol az érintett családoknak kellett másik településre **utazniuk** (TÁRKI 2017.).

Közös szervezet, közös feladat. (*indokolt lenne elemezni/értékelni* → *az átalakított kétszintű szervezeti rendszerrel a szolgáltatás hatékonyabbá vált-e, jobban szolgálja-e a gyermek/családok érdekét.*

Jelzőrendszer szintjei

1-2. szint. A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer megerősítésre került, települési szinten **jelzőrendszeri FELELŐST**, járási szinten **jelzőrendszeri TANÁCSADÓT** kell kijelölni.

4 ezer fő/ 1 családsegítő szolgálat - 25 család/ 1fő

7 ezer fő/ 3 fő járási családsegítő – 50 család/1fő

3. szint. Vármegyei/fővárosi kormányhivatal jelzőrendszeri KOORDINÁTOR feladata: szakmai támogatást nyújt a család- és gyermekjóléti központok járási jelzőrendszeri tanácsadóinak, évente egyszer összehívja őket és közösen értékelik a vármegye gyermekvédelmi jelzőrendszerének működését.

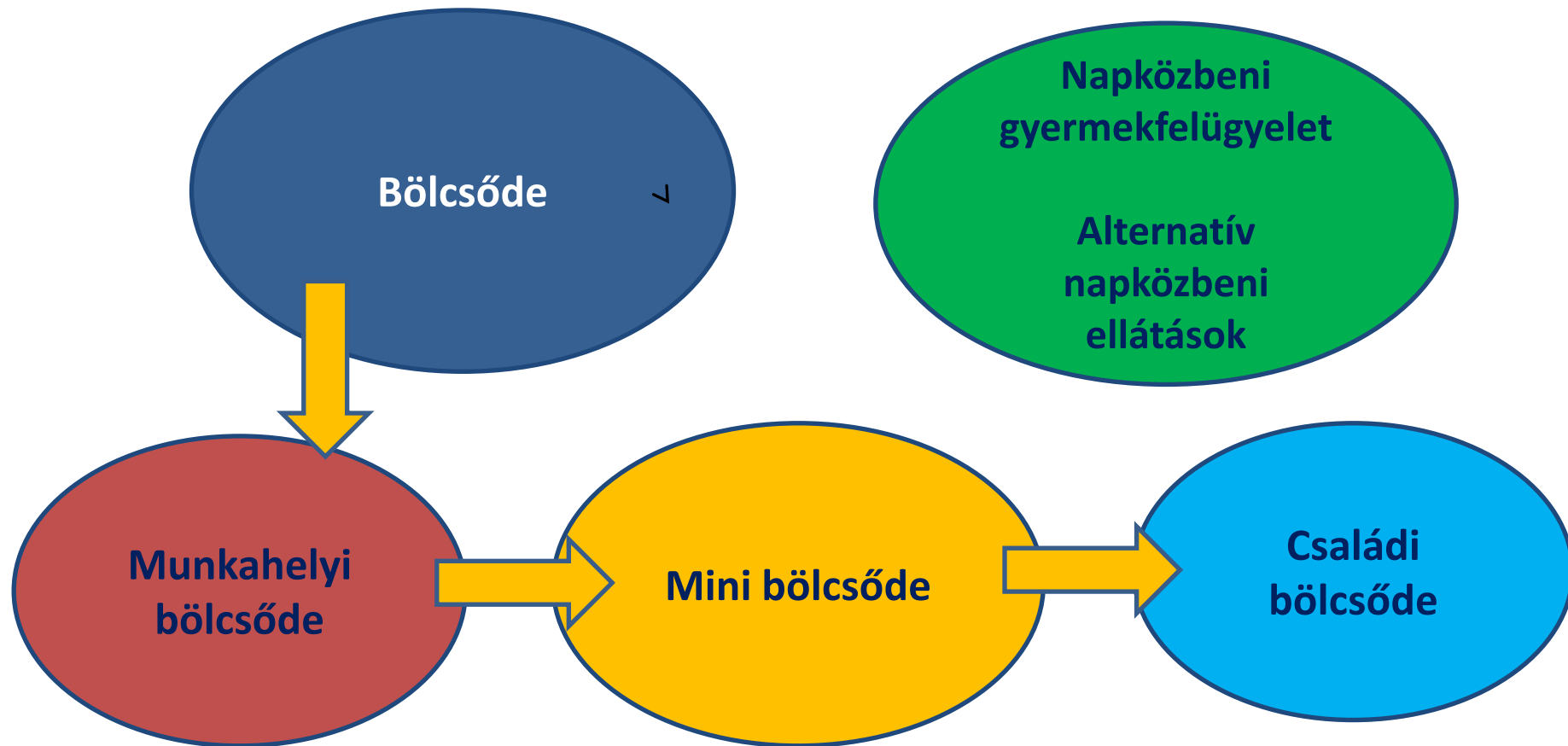
4. szint. S. Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet: GYERMEKVÉDELMI HÍVÓSZÁM működtetése: 80/212-021

Ehhez a rendszerhez illeszkedik még a járási szinten működő **Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat.**

- **EGYÜTTMŰKÖDÉS módszerei** → szakvélemény, esetkonzultáció, esetmegbeszélés, esetkonferencia, szakmaközi megbeszélés, éves szakmai tanácskozás, egyéb szakmai rendezvények, fórumok.
- **ELMARAD JELZÉSEK következményei** → fegyelmi felelősségre vonás és esetmegbeszélés kezdeményezése, gyermekvédelmi igazgatási bírság kiszabása, illetve foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés bűncselekmény miatt feljelentés megtétele.

VÁLTOZÁS 2024-ben: KIEMELT VESZÉLYEZTETŐ OKRA utaló körülménnyel összefüggő kötelezettség megszegése esetén → **Btk. 209/A.§ Gyermekvédelmi jelzéssel kapcsolatos kötelezettség megszegése.**

Gyerekek napközbeni ellátása

Pozitív diszkrimináció

NAPKÖZBENI ELLÁTÁS: nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést biztosít- különösen az olyan gyermek számára, akinek fejlődése érdekében állandó ellátásra van szüksége, egyedülálló/időskorú személy nevel, szülője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

✓ **A bölcsődei (mini bölcsődei) felvétel során ELŐNYBEN KELL RÉSZESÍTENI**

- gyermek szülője munkaviszonyban/munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll
- **RGYK-s** gyermeket,
- három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, **védelembe vett gyermeket.**

✓ Elsősorban több, rugalmas **bölcsődei forma létezik - igények felmérése** minden év április 15.-éig (5 fő) , illetve „létszám” (40 fő) vizsgálat március 31.-éig

✓ Számos 3 éves kor alatti gyermeknek nem volt lakóhelyén hozzáférhető a napközbeni ellátás. **2023-ban 2122 településen 47 ezer gyermek esetében,** DE minden járásban elérhető.

VÁLTOZÁS 2024-ben: sajátos nevelési igényű/korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei ellátása történhet **teljes vagy részlege integráció keretében, vagy speciális csoportban** (*ombudsman feladatköre a Fogytékosügyi Egyezmény mechanizmusa kapcsán → indokolt pontosítás*)

<https://macske.hu/articles/megjelent-a-bolcsodei-neveles-gondozas-orszagos-alapprogramjanak-frissített-valtozata/>

Bölcsődei helyzetkép 2023. (FORRÁS: KSH)

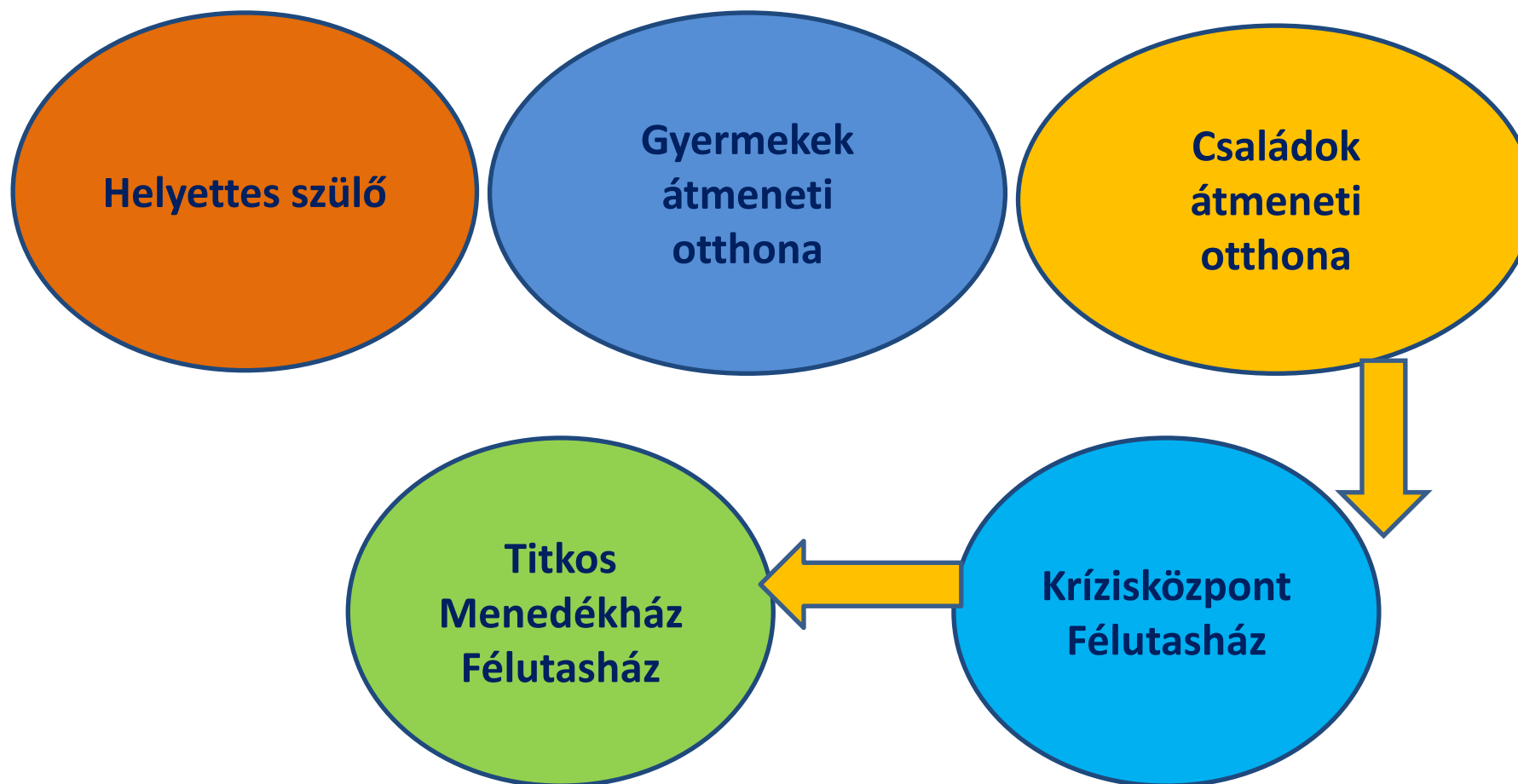
Intézmény típusa	Intézmény száma	Férőhelyek száma	Beíratott gyerekek száma
Bölcsőde*	1.016	48.444	44.420
Minibölcsőde**	398	3.500	3.283
Munkahelyi bölcsőde	26	300	216
Családi bölcsőde	1.171	8.018	7.829
Összesen:	2.611	60.262	55.748

A napközbeni **gyermekfelügyelettel** (egyszerre 7 gyermek) érintett száma: 430; szolgáltatást nyújtók száma: 99.

* 92%-a, illetve ** 86%-a önkormányzati fenntartású volt.

2024. szept.1-től ismét igényelhető **támogatás a bölcsődei térítési díjhoz** a Pest, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak-Alföld és a Dél-Alföld régióban (50 ezer Ft./hó, illetve 65 ezer Ft./hó pl. RGYK- s gyereknél.

Gyerekek átmeneti gondozása

Differenciált átmeneti szolgáltatások

OKOK:

- **Helyettes szülő** → indokolt távollét, egészségügyi probléma → **jelenléte láthatatlan** (5 ellátott gyermek)
- **Gyermekek átmenti otthona** → életvezetés, lakhatás, családi konfliktus, magatartási probléma (783 ellátott gyermek).
- **Családok átmeneti otthona** → hajléktalanság, bántalmazás, családi konfliktus, életvezetési probléma (6871 ellátott gyermek)

IDŐTARTAMA: Az alapjául szolgáló ok fennállásáig → legfeljebb **12 hónapig tart** (6 hónapos meghosszabbítás, iskolai év végéig, kivéve ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást)

VÁLTOZÁS 2024-ben:

- **KÜLSŐ FÉRŐHELYEK** rugalmassá tétele a családok átmeneti otthonánál → 50%-os korlát megszüntetése.
- **TELJESKÖRŰ ELLÁTÁS** közös szabályai: a teljes körű ellátás részeként nyújtott ruházat gyermekenként legalább 6 váltás fehérneműt, 3 váltás hálóruhát, továbbá az évszaknak megfelelő legalább 2 váltás hétköznapi (otthoni és utcai) felsőruhát és cipőt, valamint alkalmi és sportruházatot tartalmaz. A ruházattal kapcsolatos költségek éves összege nem lehet kevesebb a szociális vetítési alapösszegének 500%-ánál. = **114.000 Ft/év minimum**

(Jogszály szerint: A napi ötszöri étkezésre fordított költség összege naponta nem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 2,4%-ánál → 684 Ft/fő/nap), DE a gyermekotthoni étkeztetés összegének emeléséhez szükséges forrás biztosításáról szóló 1682/2022. (XII. 28.) Korm. határozat értelmében a gyermekotthoni étkeztetés összegére összesen 1,527 milliárd forint biztosított → 1500Ft/fő/nap.

- Helyettes szülőnél **GYERMEKGONDOZÓ** alkalmazása: pl. kettőnél több 3 év alatti gyermeket nevel; szabadság stb.

✓ **KRÍZISKÖZPONT (20)** a bántalmazott család számára legfeljebb **8 hétre biztosít**

- lakhatást, étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,
- közreműködik az okok megszüntetésében, a helyzet rendezésében, az otthontalanság megszüntetésében.
(+félutasház szolgáltatás lehetősége 5 évre)

✓ **TITKOS MENEDÉKHÁZ (8)** kizárólag a családok átmeneti otthona működhet: 6 hónapra **befogadja** a kapcsolati erőszak miatt krízishelyzetbe került/otthontalanná vált bántalmazottat és gyermekét/bántalmazott családot. **Segítséget nyújt** pszichés sérülések kezelésében és jogi tanácsadással is segíti **(+félutasház szolgáltatás lehetősége).**

✓ **KRÍZISKEZELŐ AMBULANCIA (9 regionális)** feladata elsődlegesen a prevenció, a társadalmi szemléletformálás, a kapcsolati erőszak korai észlelése/felismerése, a súlyos, életveszélyes krízishelyzetek megelőzése, **koordinációs feladatok ellátása** a gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszer - ambulanciák között

(fővárosi/vármegyei áldozatsegítő szolgálatok és áldozatsegítő központok (21) működésének beillesztése → zaklatás, bántalmazás)

Feltételek	Helyettes szülő (<i>alapellátás</i>)	Nevelőszülő (<i>szakellátás</i>)
Életkor	24. életév	24.életév
Korkülönbség	Ø	min.18 - max. 50.
Cselekvőképesség	√	√
Büntetlen előélet	√	√
Alkalmasság (személyiség, egészségi állapot, körülmény)	+ pszichológiai és információ bekérés	+ pszichológiai és információ bekérés
Képzettség	Tanfolyam (továbbképzés)	OKJ szakképesítés (továbbképzés)
Gondozott gyermekek száma	sajáttal együtt max.4	sajáttal együtt max.6
Ellátás tartalma és mértéke	Teljes körű Nevelési ellátmány	Teljes körű Nevelési ellátmány
Díjazás	15.000/gyermek	alapdíj, kiegészítő díj, többszörös díj

Gyermekevédelmi szakellátás

Nevelőszülő

Országos
Gyermekevédelmi
Szakszolgálat

Gyermekeotthon

Javítóintézet

Gyermekvédelmi szakellátás sajátosságai

Gyermeknek joga a szakellátásban → állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátáshoz, gondozáshoz, neveléshez és oktatáshoz. JOGOSULT gondozási helye megváltoztatásának, gyermekével/testvéreivel való együttes elhelyezésnek kezdeményezésére. A kapcsolattartás ápolásához való joga szorosan összefügg a családi környezetbe való visszatérés kezdeményezésének jogával. A gyermek speciális joga az utógondozáshoz való jog.

A gyermekvédelmi szakellátást fő szabály szerint **megelőzi** az önkéntes ellátásokon alapuló gyermekjóléti rendszer. *(A gyermekvédelmi intézkedéseknél figyelembe kell venni a veszélyeztetettség jellegét és okait, a gyermek személyiségét/családi körülményeit, az intézkedés várható hatásait, a gyermeknek a saját családjában történő nevelkedéséhez fűződő jogát)*

- **SZAKELLÁTÁS CÉLJA** a családjából kikerült gyermek helyettesítő védelmének biztosítása teljes körű ellátás, családgondozás, utógondozás, gyermekvédelmi gyámság.
- **FORMÁI:** otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás, a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás (TEGYESZ). Az intézmény és az ellátott lakóhelye közötti távolság lehetőleg az **50 km-t ne haladja meg** → **EZ NEM TELJESÜL!**

Egységes **MÓDSZERTAN** a bántalmazások (*gyanú esetén*) kezelése, kivizsgálása során.

2024. évi **AZONNALI HATÓSÁGI ELLENŐRZÉS** 530 intézményben: 416 állami, 108 egyházi, 6 civil szervezetnél.

Összegző jelentés és annak nyilvánosságra hozatala, szakmai tanulságok levonása nem ismert!

Szakellátásban élők korcsoportja

(FORRÁS: KSH)

Év	2010	2015	2019	2021	2022	2023
0-2 éves	1 459	2.045	2.560	2.690	2.721	2.856
3-5 éves	1.894	2.290	2.820	2.877	2.825	2.838
6-13 éves	7.615	8.558	8.944	9.076	9.237	9.321
14-17 éves	6.824	7.378	6.552	6.398	6.392	6.412
Kiskorú összesen	17.792	20.271	20.876	21.041	21.175	21.428
ebből nevelőszülőnél	10.467 (58,83%)	12.948 (63,8%)	14.357 (68,8 %)	14.866 (70.66%)	14.859 (70,17%)	15.641 (72,9%)
18 éves es annál idősebb	3.626	2.873	2.214	2.286	2.298	2.387
Összesen	21.418	23.144	23.090	23.327	23.473	23.815

- **OTTHON NYÚJTÓ ELLÁTÁS** (normál, különleges, speciális → kettős szükségletű gyerekek ellátása)
- **UTÓGONDOZÓI ELLÁTÁS**
 - ✓ Nevelőszülők (normál, különleges, speciális)
 - ✓ Gyermekotthon (normál, különleges, speciális) → külső férőhely.
- **TERÜLETI GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLTATÁS (TEGYESZ): elsősorban szolgáltatási, szervezési, tanácsadói és szakértői feladatok** (*gondozási hely meghatározása - elhelyezési terv készítése, ideiglenes ellátók kijelölése/működtetése, az örökbefogadás szakmai előkészítése, az ideiglenes hatállyal elhelyezett/nevelésbe vett gyermek gyámsága, gondnoksága, szaktanácsadás, nyilvántartások vezetése, szakértői bizottság működtetése, támogatott közvetítői eljárás, kríziskezelő szolgáltatás*). **Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat létrejött.**

Gyermekvédelmi szakellátás állami feladattá vált. Az állam fenntartói feladatainak ellátására kijelölt szerv a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság és szervei (SZGYF). **EGYHÁZI JELENLÉT megerősödése a gyermekotthonok esetében 17%, illetve szinte kizárólagossága a nevelőszülői hálózatoknál(98,5%).**

VÁLTOZÁS 2024-ben:

- **szigorúbb alkalmazási feltételeknek** kell megfelelniük a gyermekvédelmi intézmények vezetőinek, valamint szakmai munkakörben foglalkoztatottaknak.
- **szökött gyerekek befogadása** **kapcsán szabálysértést követi el** az, aki a Gyvt. 17. § új (3b) bek.-ben meghatározott, a gyermek befogadásával kapcsolatos (24 órán belül) jelzési kötelezettséget megszegi. Gyám és gyámhivatal feladata kezdeményezni az eljárást.

Szakmai alkalmasság vizsgálatok 2024-ben

Az állami, egyházi/nem állami gyermekotthont működtető intézmény, a gyermekotthon, a nevelőszülői hálózat, javítóintézet **VEZETŐJE, SZAKMAI MUNKAKÖRBEN** foglalkoztatottja → **pszichológiai vizsgálatot és kifogástalan életvitel ellenőrzését írtak elő.** Az intézményvezetőktől elvárt **vezetői kompetenciákat** (*egyéni, társas, vezetői*) másoknál csak **alapkompotenciákat** (*egyéni, társas*) is meghatároztak. + tájékoztatás, szakmai vélemények bekérése.

❑ A minősítést **PSZICHOLÓGUS** határozza meg személyiségtesztek, intelligenciatesztek, figyelemvizsgálatok, kompetenciatvizsgálatok, ezek kombinációi/egyéb kiegészítő vizsgálatok alapján (KOMP rendszer) → **érzékeny terület a társadalmi normáknak való megfelelés** pl. → élettörténete mentes a szexuális devianciáktól.

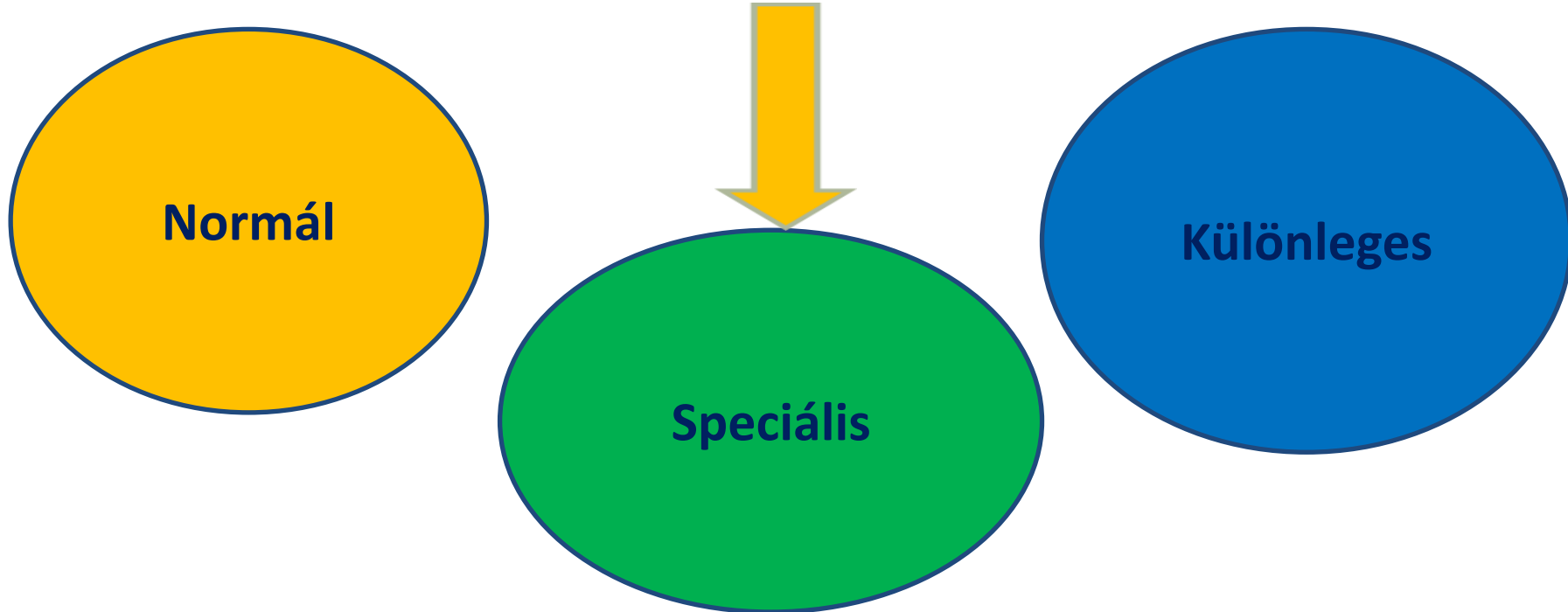
DIFFERENCIÁLT MINŐSÍTÉS: alkalmas, alkalmatlan, korlátozottan alkalmas.

❑ A pályázó/közös háztartásban élő hozzátartozó **KIFOGÁSTALAN ÉLETVITELÉT** a foglalkoztatását megelőzően ellenőrizni kell, a jogviszony fennállása alatt évente legfeljebb 1 alkalommal soron kívül ellenőrizni lehet, → **Nemzeti Védelmi Szolgálat** által. Az életvitelt (*Adatlap, Nyilatkozat*) **MEGBÍZHATÓSÁGI VIZSGÁLATTAL** ellenőrizheti (*jövedelem, vagyoni helyzet, szabadidős tevékenység, életvitel, életkörülmény stb.*)

SZAKMAI ÁLLÁSPONTOK: súlyosan sérültek a szakemberek/nevelőszülők (közeli hozzátartozóik) alapvető **emberi jogai**, így különösen az **emberi méltósághoz való jog**, **magánélethez való jog**, valamint **személyes adatok** biztonságához fűződő jog. az átvilágítás **NEM ALKALMAS** gyermekvédelmi szakemberek/nevelőszülők **szakmai alkalmasságának** megítélésére → **túllépi a szükségesség és arányosság mértékét.**

12 ezer gyermekvédelmi szakember (270 vezető) vizsgálata történt meg. (SZGYF szerint mintegy 470 dolgozó távozott a rendszerből ebből **170 fő** tagadta meg. A nevelőszülők közül mintegy **120 fő** távozott. → 15%-os létszámhiány, a nevelőszülői hálózatok működéséről

Nevelőszülők

(FORRÁS: KSH)

* 500 nevelőszülőnél nincs gyermek

Teljeskörű ellátás mértéke/díjazás

NEVELÉSI ELLÁTMÁNY emelése utáni összeg: az átlagos szükségletű gyermek után 64.124 Ft./hó;
különleges gyermek után 74.813 Ft./hó; speciális szükségletű gyermek után 80.154 Ft./hó.

VÁLTOZÁS 2024-ben : nevelési ellátmány kollégiumi elhelyezés esetén is jár.

- ✓ **CSALÁDI PÓTLÉK** 14.800Ft./hó/gyerek De a tartósan beteg, súlyosan fogyatékos gyermek esetében 23.300 Ft./hó/gyerek
- ✓ Ingyenes étkezés/tankönyv; utazási kedvezmények

NEVELŐSZÜLŐI DÍJ elemei: alapdíj, kiegészítő díj, többlet díj a minimálbér 30% -a(80.040 Ft.), 20% -a (53.360 Ft.), 7%-a (18.676 Ft.).

- ✓ **GYED** 102.898 Ft/ hó → 3424 Ft./nap

VÁLTOZÁS 2024-ben : Az intézmény szükség esetén segítséget nyújt a befogadó szülőnek a nevelési ellátmánnyal és a családi pótlékkal való **GAZDÁLKODÁSHOZ**.

**Általános gyermekotthon
Különleges gyermekotthon
Speciális Gyermekotthon**
(Általános iskola, diákotthon és gyermekotthon)

Gyermekotthonok

- ❑ **Befogadó otthon** (317 fh.) az ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek számára nyújt ideiglenes gondozási helyet.
 - ❑ **Gyermekotthon** (2175 fh.) gondozza a nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátottat (48 férőhelyen) – speciális csoport/különleges csoportja.
 - ❑ **Lakásotthon** (1819 fh.) a nevelésbe vett gyermekek és utógondozói ellátottak részére (12 férőhelyen).
 - ❑ **Különleges gyermekotthon** (596 fh.) és **lakásotthon** (698 fh.) a 3 év alattiak, és tartósan beteg és/vagy fogyatékkal élők elhelyezése. Kettős szükségletűek ellátása.

 - ❑ **Speciális gyermekotthon** (507 fh.) és **lakásotthon** (156 fh.) – súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, pszichoaktív szerekkel küzdő elhelyezése (40 férőhely/8 fős csoport) Kettős szükségletűek ellátása **(központi speciális otthonok 2020.július 1-jével: EMBERKERESKEDELEM feltételezett áldozatává vált gyermekeket is befogadja: Esztergom 64 fh., Kalocsa 56 fh., Zalaegerszeg 48 fh., Rákospalota 24 fh., Károlyi István 24 fh.)**
 - ❑ **Utógondozó otthon** (172 fh.) és **lakásotthon** (134 fh.) a 18 év feletti utógondozói ellátott fiatal felnőttek számára (40 fh.) .
- Kb. 1500 tizenkét év alatti gyermek él gyermekotthonban, ezen belül 300 gyermek három év alatti, 150 gyermek egy év alatti, továbbá 250-300 csecsemő kényszerű kórházi ellátása elfogadhatatlan.**
- Meglevő otthonok karbantartása, felújítása, korszerűsítése indokolt.**

Befogadóotthonok

☐ 15 megyében és a fővárosban a területi gyermekvédelmi szakszolgálatokhoz rendelt.

☐ A mintegy **300 férőhelyen kerül elhelyezésre** :

- a beutaló szervek által ideiglenes hatállyal elhelyezett,
- a gyámhivatalok által ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett,
- azonnali gondozási helyváltással érintett gyermek (*gyermekvédelmi gyám*).

Továbbá beutaló határozat nélkül, ideiglenes gondozást nyújt a szülők, hozzátartozók/saját kérésére az azonnali befogadásra szoruló gyerekek.

Naponta mintegy 20-30 gyermek kerül be a befogadó otthonba. A gyermekek 60 %-s sa **krízisellátottként érkezik**, 70 %-a **12 éven felüli gyermek**.

12 éven aluli gyermekek elhelyezésére leggyakrabban azért kerül sor mert:

- nincsen elérhető nevelőszülői férőhely, ahol testvérek együttes elhelyezése megoldható, vagy
- különleges ellátási igényűek.

(**Fokozott védelem** illeti meg az itt elhelyezett gyerekeket: traumatudatos ellátás + megfelelő tájékoztatás: mi vár rájuk, meddig maradnak itt, kihez fordulhatnak ha problémájuk van/bántalmazták őket. Csecsemők megfelelő elhelyezése és gondozása megoldatlan).

Kórházban hagyott csecsemők „kórházi babaotthonok”

MÉLYEN GYÖKEREZŐ TÁRSADALMI PROBLÉMA → rendezetlen jogi helyzet → elmaradt gyámhatsági döntések, gyermekvédelem rendszerszintű problémái.. **Komplex megoldás** szükséges más ágazatokkal együtt → lakáskérdés, szegénység, családtervezés, családtámogatás stb.

CÉL: hospitalizáció negatív hatásainak elkerülése és a kora gyermekkori biztonságos kötődés → Ősbizalom → elősegítése a mintegy 300 csecsemő esetében (35-40 kórház).

MIT TUDUNK A CSECSEMŐKRŐL, AZ ANYÁKRÓL?

❑ **SPECIÁLIS szabályok: NINCS** szükség az örökbefogadáshoz annak a **szülőnek a hozzájárulására**, aki gyermekét közvetlenül a gyermek születését követően az egészségügyi intézményben hagyja és hat héten belül ő vagy a gyermek más hozzátartozója a gyermekért nem jelentkezik, illetve ilyen irányú nyilatkozatot sem tesz a **ZÁRÓJELENTÉS** kikiállítását követő 6 héten belül. (*zárójelentés problematikája*)

Kórház **1 munkanapon** belül eljárást kezdeményez (képzés) → gyámhivatal **haladéktalanul** javaslatot kér a gyermekvédelmi gyám személyére.

- ✓ 6 hét után **azonnal** végrehajtható határozatot hoz: **KIMONDJA** a szülői felügyeleti jog megszűnését, a gyermek örökbefogadhatóvá válását, gyermekvédelmi gyámot rendel és javaslatot kér a öf. szándékozó személyére.
- ✓ **HA NINCS** ilyen személy, vagy a csecsemőt hazavitték nyilatkozatot tesznek az elvitelére az eljárást **megszüntetik** és az iratokat megküldik az illetékes gyámhivatalnak további intézkedésre.

VÁLSÁGHELYZET olyan családi, környezeti, szociális, társadalmi helyzet/ezek következtében kialakult állapot → a várandós anya testi/ lelki **megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ezáltal veszélyezteti** a gyermek egészséges megszületését. Ezen belül terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő **VÁRANDÓS ANYA: nyilatkozata** szerint állapotát **környezete/hozzá tartozói előtt TITOKBAN** szándékozik tartani.

Gyermekléteti SZOLGÁLAT feladata:

- ❑ tájékoztatás jogokról és ellátásokról (pl. átmeneti „anyaotthon”) nyílt és titkos örökbefogadás lehetőségéről

Gyermekjóléteti KÖZPONT feladata:

KÓRHÁZI szociális munka megerősítése, melynek célja:

- ✓ szülészeti-nőgyógyászati osztályon a válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése (kapcsolat kórházi védőnővel → 112 fő, területi védőnővel 3769 fő, gyermekjóléteti szolgálattal 715),
- ✓ gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén jelzés.

TEGYESZ feladata:

- ❑ A **terhességét titkoló válsághelyzetben lévő várandós anyára** vonatkozó szabályok (hozzájáruló nyilatkozat, kérelemre a fővárosi **TEGYESZ székhelye** lesz a lakcím – iratok őrzése → 4 hónapon túli anyakönyvvezetői értesítés → gyámhivatali határozatban megjelölt személynek adja ki a gyermek iratait.

Örökbefogadást KÖZVETÍTŐ CIVIL SZERVEZET feladata:

- ❑ **krízistanácsadást** nyújt a hozzá forduló, válsághelyzetben lévő várandós anyának/szülőnek;
- ❑ **együttműködik** a családok átmeneti otthonaival (vagy maga működteti).

Örökbefogadásra várók

(FORRÁS: KSH)

	2009.	2015.	2019.	2020.	2022.	2023.
Alkalmas örökbefogadók	1500	2207	3189	3113	3016	2733
Ebből egyedülálló	197	261	362	302	260	169
Örökbe fogadható gyermek	2088	1893	1899	1778	1741	1998
Ebből:						
fogyatékos	634	501	466	489	441	456
3 év alatti	150	190	345	320	410	553*
10 éves és idősebb	1516	1215	943	852	625	650

*** Az engedélyezett 1229 örökbefogadásból a 12 hónap alatti gyermekek száma 262 .**

Örökbefogadott fogyatékos gyermekek száma : 15-20 fő A kötelező öf. képzés ismételt bevezetése indokolt.

Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat

OGYSZ: fővárosban/19 megyében működő területi gyermekvédelmi szakszolgálat szervezi a családjukból kiemelt gyermekek köré a **szakszolgáltatásokat**. Ha van **befogadó otthoni** szervezeti egysége is akkor a gyermekeknek biztosítja az azonnali befogadás lehetőségét/helyettesítő ellátását. **VIZSGÁLANDÓ: szervezeti változás meghozta-e a kívánt szakmai eredményt.**

FELADATAI (Szolgálatok és Szakértői bizottság)

- ✓ gyermekek **elhelyezésével, gyermekek gyermekvédelmi GYÁMSÁGÁVAL,**
- ✓ **örökbefogadás** előkészítésével, a gyermekek örökbefogadásával és az örökbefogadás utánkövetésével,
- ✓ közvetítői eljárásokkal
- ✓ **krízisszolgáltatással,**
- ✓ nyilvántartással, informatikával, szaktanácsadással
- ✓ **gyermekek meghallgatásával és terápiájával kapcsolatos feladatok** (*Gyerekház modell 5 helyen, 301 gyermek meghallgatása és 99 pszichés megsegítése*)

Feladata a **VÁLSÁGHELYZETBEN** lévő várandós anya segítése is.

VÁLTOZÁS 2024-ben: a gondozott gyermek teljes körű ellátásához kapcsolódó **törvényes képviselői feladatoknak** a gyermek gondozási helyét jelentő **nevelőszülő** mellett a **gyermekotthon** általi ellátását is lehetővé teszi. (*Nem állhat fenn vele szemben a Ptk. -ban meghatározott kizáró feltételek, alkalmas legyen, a 14.életévét betöltött gyermek ne tiltakozzon a személye ellen.*) **Osztott gyámságnál a feladatok megoszlanak a gyermekvédelmi gyám és a nevelőszülő vagy a gyermekotthon között** (*fenntartói hozzájárulás, igazolás kiadása*)

Gyámügyi igazgatás

Gyermekevédelmi gondoskodás

Védelembe
vétel

HH és HHH
helyzet
megállapítása

Megelőző
pártfogás

Ideiglenes
hatályú
elhelyezés

Családba
fogadás

Nevelésbe vétel

Nevelési felügyelet

Utógondozás
Utógondozási
ellátás

Gyámügyi igazgatás sajátosságai

A GYERMEKVÉDELEM RENDSZERE **TÖBB PILLÉRRE** épül: alapellátások, szakellátások, **hatósági intézkedések** (*gyermekvédelmi gondoskodás*), bűnelkövető fiatakorúak „ügyei” → javító intézeti nevelés.

Fontos ALAPELV: hatósági és a szolgáltatási tevékenység szétválasztása

A gyámügyeknek a hatósági gyermekvédelmi döntéseken (*mint közös pont*) kívül szintén jelentős részét képezik:

- ❑ **polgári jog** által szabályozott keretek → a gondnokoltak és a kiskorúak személyi/vagyoni érdekeinek védelme,
- ❑ **családjog** által szabályozott keretek → a szülői felügyelettel, kapcsolattartással, örökbefogadással, gyámsággal összefüggő ügyek köre.

A GYÁMÜGYI igazgatás CÉLJA

gyermekek/gondnokolt személyek törvényben foglalt jogainak, érdekeinek érvényesítése. A gyámügyi eljárás során **az általános közigazgatási rendtartás** (2016. évi CL. tv.) szabályait kell alkalmazni.

Gyámhatóság: fővárosi/vármegyei kormányhivatal, illetve járási hivatalaik gyermekvédelmi/gyámügyi feladatait ellátó szervei, és a jegyző.

INDOKOLT a speciális szervezeti keretek ismételt kialakítása megerősített létszámmal.

GYERMEKI JOGOK esetleges **SÉRELME:** fellebbezés kizártsága, az elégtelen létszám/ gyakori fluktuáció, eljárási határidők túllépése..

VÁLTOZÁSOK 2024-ben:

❑ VÉDELEMBE VÉTEL ELRENDELÉSÉNEK KÖRE BŐVÜL (2023-ban 29.910 védelembe vett gyerek)

- ✓ a bíróság a **kapcsolattartási határozat végrehajtása** iránti eljárásában megkeresi a gyámhatóságot HA a gyermeket gondozó szülő önhibájából maradt el a kapcsolattartás ismételt önkéntes teljesítése (**eljárást le kell folytatni, mert a gyermek veszélyeztetett**)
- ✓ ideiglenes hatállyal elhelyezett gyerek **elhelyezésének megszüntetésre** kerül sor, el lehet rendelni.

További INTÉZKEDÉSI lehetőségek: kapcsolattartást akadályozó gondozó szülő FIGYELMEZTETÉSE: a szülői felügyelet rendezése/gyermek harmadik személynél **történő elhelyezése érdekében pert indulhat;** vagy szülő **figyelmeztetése**, hogy eredménytelen védelembe vétel esetén a gyámhatóság **feljelentéssel élhet kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény** miatt. Vizsgálandó az intézkedések EREDMÉNYESSÉGE!

❑ EREDMÉNYTELEN VÉDELEMBE VÉTEL FELÜLVIZSGÁLATA

- ✓ HA döntés véglegessé válásától számított **6 hónap** elteltével nincs eredmény, vagy ha **1 éve** fennáll, de a gyermek továbbra is veszélyeztetett JAVASLAT új intézkedésre, védelembe vételt **segítő személy** közreműködésére (*akinél a gyermek el is helyezhető*).
- ✓ HA nincs felkérhető személy, de a gyermek veszélyeztetett, vagy védelembe vétel **2 éve** fennáll CSJK javaslatára további közszolgáltatás igénybevételelről dönt → 6 hónapon túli eredménytelenség esetén más hatósági intézkedésről dönt.

(Indokolt lehet a **családi döntéshozó konferencia** alkalmazása is az eredménytelen védelembe vétel esetén)

❑ VÉDELEMBE VÉTELLEL KAPCSOLATOS ILLETÉKESSÉG

Ha a védelembe vétel iránti eljárás során vagy a védelembe vétel felülvizsgálata iránti eljárás alatt a gyermek tényleges **tartózkodási helye megváltozik**, a gyámhivatal illetékessége a

- ✓ védelembe vétel elrendeléséig,
- ✓ védelembe vétel felülvizsgálata iránti eljárás befejezéséig
- ✓ a krízisközpont/titkos menedékház igénybevételének végéig

nem szűnik meg

❑ A gyermek **ideiglenes hatályú elhelyezésétől** kezdődően a szülő gondozási, nevelési jogának szünetelése mellett meghatározott ügyekben a szülői **törvényes képviselői joga is szünetel**, ha ezen feladatok ellátásban **Nem együttműködő** *(osztott gyámság)*

❑ **Utógondozói ellátásra jogosult, ha a fiatal felnőtt** havi jövedelme a kötelező legkisebb munkabér társadalombiztosítási járulékkel csökkentett összegének 150%-át nem haladja meg → **vagyis létfenntartása nem biztosított.**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Előadás a gyermekvédelmet érintő főbb változásokról és azok hatásairól

dr. Katonáné dr. Pehr Erika
egyetemi docens, a GYJCK vezetőségi tagja